

Antipestprotocol BLICK

maart 2022

Inhoud

Inleiding; waarom een antipestprotocol?	3
Visie, doelen en uitgangspunten	3
De vreedzame school als preventiekader	3
Pesten 4	
Aanpak van pesten en sociale veiligheid	4
Uitgangspunten ten aanzien van pesten	7
Preventie: Hoe proberen wij pesten te voorkomen?	8
Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)	9
Cyberpesten	13
Herstelgesprekken	14
Time-out, schorsing en verwijdering	15
Websites	16
Bijlage: Registratieformulier Pesten	17
Bijlage: stromenschema bij pesten	18

Inleiding; waarom een antipestprotocol?

Alle kinderen hebben recht op een onbezorgde schooltijd, die in het teken staat van ontwikkelen, ontdekken en leren. Kinderen moeten veilig zijn, zodat ze in staat zijn om te leren en zich te ontwikkelen. Kinderen kunnen pas leren in een omgeving waar goed met elkaar wordt omgegaan en waar ze leren elkaar te respecteren. Pesten kan zeer negatieve en ingrijpende consequenties hebben op de sociaal-emotionele ontwikkeling, de leerprestaties, het welzijn van het kind en daardoor ook voor de toekomst als volwassene.

Pesten is iets wat helaas op alle scholen voorkomt. Ook bij ons op school krijgen we soms te maken met een leerling die gepest wordt. Door middel van dit protocol wordt de wijze waarop we pestgedrag benaderen en aanpakken, beschreven.

Visie, doelen en uitgangspunten

De vreedzame school als preventiekader

Met dit deel leggen we verantwoording af en beschrijven we hoe wij preventief zorgen voor een sociaal veilige school. Uitgangspunt voor het beleid inzake sociale veiligheid op onze school is het programma van De Vreedzame School.

Met De Vreedzame School besteden we aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt onze school een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor de schoolgemeenschap en de samenleving. Wij willen kinderen op onze school zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van leerlingen. Dat het ook goede mensen worden die op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren. Met elke generatie vormen we immers opnieuw onze samenleving.

Onze school dient ook een school te zijn waar álle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen nader uit.

Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- Een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- Herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- Verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen **pesten** en **plagen**. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten behoort tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden op onze school een sterk tegenwicht: de klas en school moet een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een school zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een school met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Een met een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt, grijpen we snel in.

Aanpak van pesten en sociale veiligheid

Als er zich toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na of het programma van De Vreedzame School (nog) goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Vervolgens is er soms meer nodig. We hanteren daarbij een glijdende schaal: van vroegtijdig ingrijpen bij plagen tot uiteindelijk (als alle andere middelen zijn uitgeput) schorsen of verwijderen van leerlingen. In de navolgende paragrafen worden de onderscheiden stappen toegelicht.

Iemand wordt gepest als hij of zij herhaaldelijk wordt blootgesteld aan negatieve acties van een of meer personen, waarbij sprake is van ongelijke balans in sterkte (een ongelijke machtsverhouding). Er is sprake van pesten als iemand opzettelijk letsel of ongerief aanbrengt of probeert aan te brengen bij een ander. Deze acties kunnen direct (verbaal of fysiek), indirect (relationeel) of digitaal (via computer of telefoon) zijn. Pesten is niet incidenteel en het leidt tot disfunctioneren of verminderd welzijn bij het kind.

De *machtsongelijkheid* is het verschil tussen pesten en plagen. Daarnaast is pesten *opzettelijk* en *herhaaldelijk* en is plagen *kort*, *onregelmatig* en *incidenteel*. In tegenstelling tot plagen, vraagt pesten om een specifieke en effectieve aanpak.

Pesten kan zijn:

Vorm:	Omschrijving:
<i>Fysiek</i>	Krabben, bijten, haren trekken, duwen, sjoeren, schoppen, slaan en spugen en trekken aan kleding.
<i>Spullen afpakken</i>	Spullen of kleding afpakken of zoekmaken, zodat het slachtoffer straf krijgt.
<i>Spullen beschadigen</i>	Kliederen op boeken of andere spullen. Schoppen tegen je spullen of gooien met een schooltas of andere spullen. De fiets beschadigen of vernielen.
<i>Achternalopen/opjagen</i>	Iemand wordt achternagelopen, opgejaagd en bang gemaakt.
<i>In de val laten lopen</i>	Iemand met een smoesje naar een afgelegen plaats lokken om daar (onzichtbaar) te kunnen pesten.
<i>Klemzetten</i>	Met meerdere personen iemand de weg versperren, klemzetten en intimideren.
<i>Opsluiten</i>	Iets voor een deur zetten of een deur op slot doen, zodat die persoon er niet meer uit kan. In een kast of de wc.
<i>Stalken</i>	Iemand voortdurend lastigvallen door bijvoorbeeld achternalopen, sms-berichten, telefoon, e-mail, enzovoort.
<i>Uitschelden</i>	Iemand uitschelden, beledigen en kwetsen.
<i>Bangmakerijen</i>	'Als je 'het' aan iemand vertelt dan pakken we je' of bedreigen met (anonieme) briefjes.
<i>Kwaadwillend roddelen</i>	De ander in een kwaad daglicht stellen met kwaadwillende roddels om te kwetsen en de ander buiten te sluiten en te vernederen.
<i>Belachelijk maken</i>	Iemand met bepaalde kenmerken of voorkeuren belachelijk maken en uitlachen en er kwetsende opmerkingen over maken.
<i>Vernederen</i>	'Draag jij mijn spullen maar, want dat is toch het enige waar jij goed voor bent.'
<i>Scheldnamen</i>	De ander vernederen en kleineren met scheldnamen.
<i>Digitaal pesten</i>	Dreigen via e-mails of hatelijke sms-of What's app-berichtjes, het zonder toestemming plaatsen van foto's. Filmpjes maken met je telefoon en ze bewerken als materiaal om mee te pesten.

<i>Uitsluiten</i>	Met uitsluiten bedoelen we situaties waarbij je expres wordt buitengesloten zoals: Ze kiezen je niet met gym. Je mag niet meedoen. Niemand wil naast je zitten. Er wordt niet naar je geluisterd. Ook anderen mogen niet openlijk met je omgaan.
<i>Geweld uitlokken</i>	Iemand net zo lang sarren, negeren en uitdagen tot die persoon zelf geweld gaat gebruiken en straf krijgt.
<i>Ongewenste intimiteiten</i>	Je wordt aangeraakt, vastgehouden, betast of gezoend tegen je wil.

Slachtofferkenmerken:

Bij kinderen die gepest worden is meestal sprake van een combinatie van bepaalde persoonlijkheidskenmerken met fysieke zwakte. Naast fysieke zwakte kan het ook zijn dat een kind net wat anders is dan de 'norm', bijvoorbeeld dat het kind een bepaald opvallend uiterlijk kenmerk heeft. Kinderen die een grotere kans lopen om gepest te worden, hebben vaak een verminderde sociale redzaamheid. Vaak zijn het kinderen die moeite hebben om voor zichzelf op te komen.

Er zijn twee groepen slachtoffers. De eerste groep bestaat uit passieve, onderdanige slachtoffers. Zij zijn vaak angstig, iets wat bij jongens vaak gecombineerd wordt met fysieke zwakte. De tweede groep zijn de zogenaamde provocatieve slachtoffers. Opvallend bij deze kinderen is dat er sprake is van een combinatie van angstige en agressieve reactiepatronen.

Daderkenmerken:

Pesters hebben over het algemeen een agressief reactiepatroon. Jongens combineren dat meestal met fysieke kracht. Pesters hebben vaak een positievere houding tegenover geweld dan hun leeftijdsgenoten. Ze kunnen zich vaak slecht inleven in hun slachtoffers en voelen zich nauwelijks verantwoordelijk voor hun pestgedrag.

Je zou denken dat pesters niet geliefd zijn bij hun klasgenoten. Onderzoek toont echter aan dat dit niet het geval is: pesters zijn eigenlijk alleen niet geliefd bij kinderen die bang voor ze zijn. De rest van de klas blijft pestkoppen leuk vinden. Pesten wordt zelfs vaak strategisch ingezet: het maakt populair. Pesters kiezen daarom voornamelijk 'zielige' en 'onpopulaire' slachtoffers uit om geen sociale status te verliezen.

De middengroep/omstanders:

Naast de dader en het slachtoffer heb je de middengroep/omstanders. Dit zijn de andere kinderen uit een groep. Uitingen van omstanders ten aanzien van pesten kunnen zijn:

- Meepesten met als reden dat kinderen bang zijn om zelf slachtoffer van het pesten te worden of om erbij te horen.
- Meepesten om te kunnen profiteren van de situatie.
- Niets doen om iets te veranderen aan de situatie met als reden dat kinderen bang zijn zelf slachtoffer van het pesten te worden.
- Niets doen omdat de groep niet doorheeft wat er gaande is in de groep.
- Opkomen voor het slachtoffer.

Signalen die kunnen duiden op een kind dat gepest wordt:

- De gepeste leerling is vaak betrokken bij samenscholingen of opstootjes in de klas of op het plein.
- De leerling gaat niet graag naar school en is vaak afwezig.
- De leerling zoekt vaak de leerkracht op.
- De leerling wordt vaak met een bijnaam aangesproken door klasgenoten.
- De leerling heeft vaak last van psychosomatische klachten (hoofdpijn, buikpijn).
- De resultaten van de leerling gaan plotseling achteruit.
- De leerling wordt buitengesloten.
- De leerling isoleert zich van de groep.
- Er zijn opvallend vaak spullen van de leerling kapot of kwijt.
- De leerling is vaak betrokken bij incidenten.
- De leerling is regelmatig het mikpunt van 'grapjes'.
- De leerling komt ongelukkig, depressief of gestrest over.
- De groeps sfeer is niet goed.

Uitgangspunten ten aanzien van pesten

We hanteren de kernwoorden *veiligheid*, *respect* en *verantwoordelijkheid*. Deze begrippen staan bij ons centraal als het gaat om regels en gedragsverwachtingen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich op school veilig voelen, respect voor elkaar hebben en zich verantwoordelijk voelen.

Wij zien pesten als een serieus probleem. Het brengt het gevoel van *veiligheid* in gevaar en kan (op de langere termijn) ernstige gevolgen hebben voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welzijn van kinderen (en volwassenen).

Door *respect* een hoge prioriteit te geven, willen wij bevorderen dat dit bij ons op school een geïntegreerd begrip zal zijn waarnaar wordt gehandeld.

Het personeel van onze scholen heeft de taak om *verantwoordelijkheid* te nemen met betrekking tot preventie en handelen bij pesten en ook onze leerlingen *verantwoordelijkheid* voor elkaar bij te brengen om pesten tegen te gaan.

Preventie: Hoe proberen wij pesten te voorkomen?

Op de school wordt veel waarde gehecht aan het begrip *veiligheid*. Als kinderen zich veilig voelen, krijgen zij meer de mogelijkheid om zich op een goede manier te ontwikkelen. Een veilige omgeving is een omgeving waar iedereen zichzelf kan zijn. Waar respect en waardering voor elkaar is.

Door onze vier schoolregels proberen wij onder andere deze veiligheid te bieden.

1. Wij hebben respect voor elkaar.
2. Wij lossen problemen goed op.
3. Wij zijn rustig in de school.
4. Wij zorgen ervoor dat wij de school en de spullen netjes houden.

De schoolregels zijn bij alle betrokkenen van onze school bekend en worden regelmatig besproken. De schoolregels hangen zichtbaar in elke groep en op de gangen van de school. Door de regels regelmatig in de klas te bespreken, hopen wij dat deze een preventieve werking hebben wat betreft de veiligheid en sfeer op onze school. Wij vragen alle betrokkenen van onze school (personeel, (hulp)ouders en leerlingen) zorg te dragen voor de schoolregels en een goede sfeer op school, om zo preventief pesten tegen te gaan.

Naast de algemene schoolregels hanteren wij ook de volgende punten ter preventie van pesten:

- In elke groep wordt gewerkt met de SOVA-methode. Tijdens deze lessen wordt aandacht besteed aan de sociale vaardigheden en ook expliciet aan pesten. Hierbij wordt ook besproken wat je als leerling moet doen wanneer je gepest wordt of als je ziet dat een klasgenoot wordt gepest. Om de week wordt er een les uit de methode gegeven.
- De eerste weken van het schooljaar staan in het teken van het thema: '*Omgaan met elkaar*'. Hierbij worden de omgangsregels besproken. Deze hangen zichtbaar in de klas.
- De vier schoolregels worden regelmatig herhaald en besproken. Ook worden deze regels door iedere groep uitgebreid met *subregels*. Door met elkaar de regels op te stellen, worden de leerlingen zich bewust van wat niet mag en wat wel mag. Welk gedrag wel gewenst is en welk gedrag niet.
- Wanneer er enige tekenen zijn van pestgedrag wordt dit onderwerp uitgebreid besproken in de klas en wordt het team op de hoogte gesteld.
- Bij *elke* locatievergadering wordt er ruimte gemaakt op de agenda om over eventueel voorgevallen incidenten te praten.
- Voor alle leerlingen wordt het leerlingvolgsysteem 'Zien' ingevuld. Hiermee wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in kaart gebracht.
- Er is een pestcoördinator aanwezig. Deze fungeert als informatiebron voor leerkrachten en ouders, die daar behoefte aan hebben. Tevens houdt de pestcoördinator ontwikkelingen bij op het gebied van pesten en draagt deze zorg voor het antipestprotocol.
- Een aantal keer per jaar krijgen de groepen 4 tot en met 8 een les over pesten. Uit het boek '*Pesten aanpakken*' (*Kirsten Barkmeijer & Johan Brokken*) halen de leerkrachten ideeën voor hun lessen. Het boek bevat vijf lessen voor de middenbouw en vijf voor de bovenbouw. Bij de lessen ligt de nadruk op de omstanders, de zogenaamde middengroep. Deze groep heeft een cruciale rol wanneer het om pesten gaat en bij hen valt veel winst te behalen. Er wordt aandacht besteed aan hun rol wanneer ze merken dat er gepest wordt.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma van De Vreedzame School (nog) wel goed wordt uitgevoerd). Maar soms is er meer nodig.

In de eerste plaats vragen we altijd aan andere leerlingen om te helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'.

Als er meer nodig is, hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: we gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

5. Gesprek met het gepeste kind. De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. We brengen ouders van het gepeste kind op de hoogte van de situatie.
6. Gesprek met de steungroep. Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen. De ouders van de kinderen uit de steungroep worden ingelicht.
7. Tweede gesprek met de gepeste. Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
8. Tweede gesprek met de steungroep. Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Wanneer voor, tijdens of na het evaluatiemoment nog steeds sprake is van het pestgedrag, wordt het stappenplan verder gevolgd vanaf punt 5 tot en met punt 13.

9. De ouders van de gepeste leerling(en) en de pester(s) worden door de leerkracht of een directielid (telefonisch) op de hoogte gesteld van de situatie en uitgenodigd voor een gesprek.
10. Er wordt gesproken met de ouders van de pester(s) en de gepeste leerling(en). Bij deze gesprekken zijn zowel de leerkracht als een directielid aanwezig. Deze gesprekken worden vastgelegd in het registratieformulier.

11. Een directielid gaat in gesprek met de betrokken leerlingen. Eerst individueel, daarna gezamenlijk. Bij deze gesprekken zal de leerkracht ook aanwezig zijn. Er wordt gestreefd naar het voeren van een *probleemoplossend gesprek*. Er worden afspraken gemaakt en er wordt een evaluatiemoment gepland dat twee weken later zal plaatsvinden. Deze gesprekken worden vastgelegd in het registratieformulier.
12. Na inventarisatie van het probleem wordt door de leerkracht **altijd** een groepshandelingsplan opgesteld.
13. Indien noodzakelijk worden er individuele handelingsplannen opgesteld.
14. Binnen een week vindt terugkoppeling naar de ouders plaats door de leerkracht of een directielid.
15. Na twee weken vindt het eerste evaluatiegesprek plaats met de betrokken leerlingen, de leerkracht en een directielid. Ouders worden naderhand van dit gesprek (telefonisch) op de hoogte gesteld.
16. Twee weken na de eerste evaluatie wordt nogmaals geëvalueerd. Een evaluatie met de leerlingen, een evaluatie met de ouders van de gepeste leerling(en) en een evaluatie met de ouders van de pester(s).
17. Wanneer het pesten aanhoudt, kan de directeur de leerling doorverwijzen naar bijvoorbeeld de schoolarts, de schoolpsycholoog, de gemeente of de politie. Het bestuur (Blick) kan de pester(s) schorsen, verwijderen of naar een reboundvoorziening sturen.

Altijd wordt duidelijk gemaakt dat pesten onacceptabel is en dat, indien noodzakelijk, er sancties zullen worden genomen.

Alle gebeurtenissen en vorderingen rondom het pesten worden door de leerkracht en/of het betrokken directielid gerapporteerd en als individuele notitie in *ParnasSys of Magister* gezet.

De school biedt altijd hulp aan de gepeste leerling en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Tips bij begeleiding van het slachtoffer:

- Toon medeleven, luister en stel vragen over de situatie.
- Bespreken hoe de leerling reageert wanneer hij/zij gepest wordt en geef hier eventueel adviezen over.
- Leerling ervan verzekeren dat het niet zijn/haar schuld is. Niemand heeft het recht te pesten.
- Vertellen waarom er kinderen zijn die pesten.
- Zoeken naar de gewenste oplossing.
- Zelfvertrouwen geven en sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.
- Regelmatig korte contactmomenten houden.
- De leerling handvatten toereiken hoe het de ander duidelijk moet maken hoe erg hij/zij het pesten vindt en dat het pesten moet stoppen.
- Het aanbieden van informatie over pesten (boeken, internetsites, e.d.)
- De leerling complimenteren wanneer hij/zij goed reageert op de pester.

Tips bij begeleiding van de pester:

- In gesprek gaan over de oorzaak van het pestgedrag.
- De pester bewustmaken van de effecten op de gepeste leerling.
- Excuses laten aanbieden.
- Regels met betrekking tot pesten benadrukken.
- Complimenteren wanneer de leerling goed gedrag vertoont.
- Regelmatig korte contactmomenten houden.
- Het aanbieden van informatie over pesten (boeken, internetsites, e.d.)
- *Duidelijk maken dat pesten niet getolereerd wordt.*

Tips bij begeleiding van de middengroep:

- Stel pesten aan de orde in de groep door regelmatig het onderwerp te bespreken.
- Spreek niet inhoudelijk over de situatie wanneer er gepest wordt in de groep, maar praat over het onderwerp *pesten*. Door met de hele groep inhoudelijk op de situatie in te gaan kan er negatief gereageerd worden (bijvoorbeeld door het ontkennen van het probleem, iemand de schuld geven, enzovoort).
- De leerlingen verantwoordelijk maken voor een goede sfeer in de klas.
- De leerlingen stimuleren om zich uit te spreken over pesten.
- De leerlingen inzicht geven over hun rol. Niets doen is net zo erg als pesten.

Tips aan de ouders:

Ouders van gepeste kinderen:

- Blijf in gesprek met uw kind. Vraag wanneer uw kind thuiskomt om te vertellen over de dag.
- Neem uw kind serieus.
- Als pesten buiten school plaatsvindt, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Stel de leerkracht wel op de hoogte van de pesterijen.
- Wanneer uw kind op school gepest wordt, kunt u dit het best eerst met de leerkracht bespreken.
- Probeer het zelfvertrouwen van uw kind te vergroten.
- Steun uw kind in het idee dat het pesten zal stoppen en bespreek de rol van uw kind daarin.

Ouders van pesters:

- Blijf in gesprek met uw kind. Vraag wanneer uw kind thuiskomt om te vertellen over de dag.
- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Voel u niet schuldig, elk kind loopt kans om pester te worden.
- Probeer te achterhalen waardoor uw kind pest.
- Bespreek met uw kind de consequenties voor het gepeste kind.
- Benoem en complimenteer goed gedrag van uw kind en bespreek/corrigeer ongewenst gedrag.
- Maak kenbaar dat u als ouder achter de beslissing van school staat.

Ouders van de middengroep:

- Neem de situatie en de ouders van het gepeste kind serieus.
- Bespreek met uw kind het onderwerp pesten.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Maak uw kind bewust van zijn of haar rol. Leer uw kind bijvoorbeeld om voor anderen op te komen.
- Leer uw kind ook om voor zichzelf op te komen.

Cyberpesten

Online pesten, cyberpesten, digitaal pesten: het zijn allemaal termen die we gebruiken voor pestgedrag via sociale media. Cyberpesten kan op veel manieren.

Online pesten mensen, vooral scholieren, elkaar door:

- Misbruik van privégegevens (zoals het stelen van wachtwoorden of het aanmaken van nepaccounts)
- Uitsluiting in WhatsApp-groepen etc.
- Het verspreiden van beeldmateriaal (zoals intieme foto's of filmpjes van mishandeling)
- Dreig-tweets en haat-posts

Preventief: praat met leerlingen om hen weerbaar te maken door te bespreken over wat hij/zij doen op internet en maak afspraken:

- Deel nooit privégegevens, zoals naam, adres, telefoonnummer of de naam van je school
- Verzin (samen) een goede Nick-name.
- Scherm je profiel zoveel mogelijk af; 'alleen voor vrienden' is de beste optie.
- Plaats alleen neutrale foto's (geen sexy foto's) of beter nog; helemaal geen foto's waarop je gezicht herkenbaar is.
- Wees selectief in het accepteren van een vriendschapsverzoek; doe dit alleen wanneer je iemand in het echte leven ooit hebt ontmoet.
- Verwijder onbekende mensen uit je vriendenlijst.
- Houd wachtwoorden en inloggegevens altijd geheim: ook voor je beste vriend(inn)en.
- Niet schelden en geen mensen kwetsen, dat zou je in het echt ook niet doen.
- Heb je iets vervelends gezien of meegemaakt? Vertel het aan iemand die je vertrouwt, bv. een ouder, buurvrouw of leraar.

Curatief: krijgt een leerling toch te maken met online pesten, doe dan het volgende:

- Complimenteer dat de leerling naar je is toegekomen.
- Een leerling die wordt gepest, heeft in eerste instantie behoefte aan steun.
- Luister naar hem/haar en neem zijn/haar verhaal serieus.
- Onderneem niet meteen actie.
- Bedenk eerst (samen met de leerling) wat de beste aanpak is.
- Stap pas (na overleg met de leerling) naar school en/of ouders en/of andere partijen.
- Pak internet (of computer of tablet) niet af. Het lijkt misschien een oplossing, maar het is oneerlijk om een leerling zo'n zware straf te geven terwijl hij/zij eigenlijk slachtoffer is.
- Staan de filmpjes of berichten op een website? Benader de eigenaar en vraag om het materiaal te laten verwijderen (maak eerst foto's als bewijsmateriaal).

En verder: adviseer de leerling om het volgende te doen:

- Reageer niet op de mails, berichtjes of filmpjes.
- Bewaar alle mails, berichtjes of filmpjes. Sla ze op of maak er screenshots/foto's van. Het kan dienen als bewijsmateriaal.
- Aangifte doen? Kijk dan op vraaghetdepolitie.nl.
- Blokkeer degene die je lastig valt.

Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de peestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Of soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad - moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de 'schade' te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen (familieleden, vrienden, andere betrokken) bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken.

De basisvragen die centraal staan bij herstelbijeekkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?
- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- Wat leren we hierover voor de toekomst

Time-out, schorsing en verwijdering

Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders (stelselmatig of in extreme situatie) in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Als er een noodzaak is om stevig op te treden, dan hanteren we het protocol Schorsen en Verwijderen BLICK dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een extreme situatie.

Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen, schelden e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken.

Van scholen wordt verwacht dat ze een teamlid (of meerdere teamleden) belasten met de taak om het beleid ten aanzien van pesten te coördineren, die tevens als aanspreekpunt in het kader van pesten fungeert. Wij kiezen ervoor om deze taak mee te nemen in het bredere perspectief van de pedagogische opdracht van de school, en de domeinen van sociale competentie en burgerschapsvorming.

De taken van een 'coördinator sociale veiligheid op onze scholen zijn:

Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega's, ondersteunen van beginnende collega's op het betreffende vakgebied, bieden van klassenconsultatie en nabespreking.

Zorg dragen voor afname kwaliteitszorginstrument Vreedzaam (waaronder Vragenlijst Groepsklimaat, Veiligheidsthermometer, Borgingsinstrument).

Daarnaast is er een stuurgroep Sociale Veiligheid (De Vreedzame School). De taakomschrijving van deze stuurgroep ziet er als volgt uit:

- Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid en aanpak m.b.t. burgerschap/De Vreedzame School binnen het curriculum en het sociaalpedagogische klimaat van de school.
- Het bijhouden van literatuur over vakdidactisch onderwijs en zich op de hoogte houden van onderzoek en ontwikkelingen mede in het kader van de wet BiO.
- Adviseren bij de keuze, aanpak en implementatie van nieuwe methodes en/of materialen of software op het terrein van burgerschap/De Vreedzame School.
- Draagt bij aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- Bij directie adviseren naar aanleiding van de analyse van kengetallen (bijv. de Veiligheidsthermometer) bij het bieden van een passend onderwijsaanbod op het vakgebied.
- Bewust bezig zijn met goed (vakdidactisch) onderwijs, experimenteren en onderzoeken. Deelnemen aan conferenties en studiedagen en informatie doorspelen.
- Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van De Vreedzame School.
- De Vreedzame School agenderen in de teamvergaderingen.
- Inscholen en coachen nieuwe leerkrachten.
- Organiseren ouderbijeenkomsten rondom De Vreedzame School.
- Verzorgen van de nieuwsbrieven voor ouders over De Vreedzame School.
- Het zorg dragen voor de zichtbaarheid van De Vreedzame School in lokalen, gangen en andere plekken in en om het gebouw.
- Verzorgen van de jaarlijkse mediatorentraining.

Websites

Meer informatie over pesten kunt u vinden op de volgende websites:

- www.pestweb.nl
 - *tips voor kinderen, ouders en leerkrachten, telefonische hulplijn voor kinderen*
- www.schoolveiligheid.nl
- www.weerbaar.info
- www.pestten.nl
- <http://kinderen.moed.nl>
 - *website speciaal voor kinderen*

Websites gericht op digitaal pesten:

- www.dekinderconsument.nl
- www.mijnkindonline.nl
- www.dekinderconsument.nl
- www.iksurfveilig.nl

Bijlage: Registratieformulier Pesten

Aanwezigen tijdens het gesprek:

Datum:

Situatie:

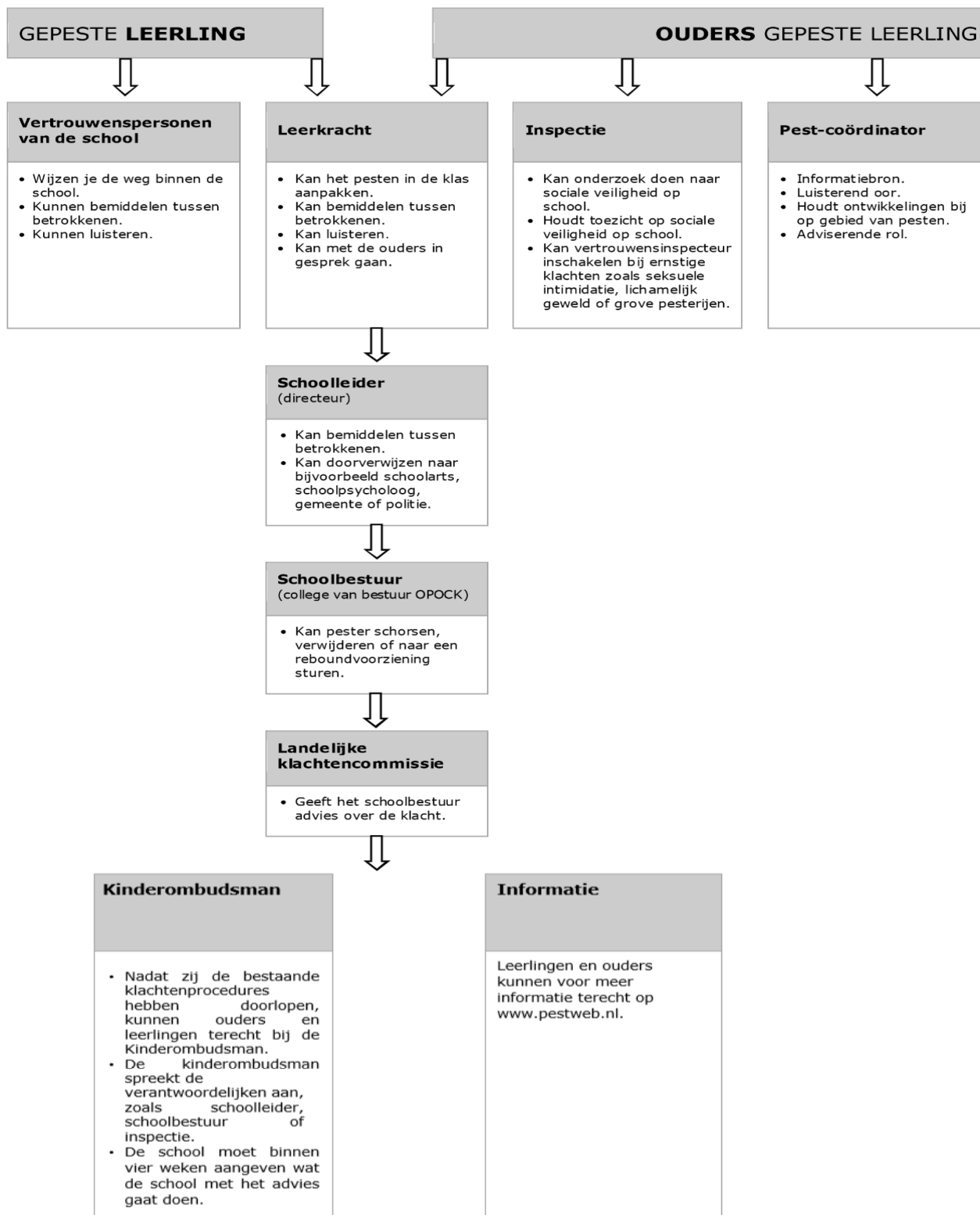
Samenvatting van het gesprek

Afspraken:

Datum evaluatiegesprek:

Ondertekening door alle aanwezigen:

Bijlage: stromenschema bij pesten

» **boeiend leren in Capelle en Krimpen**